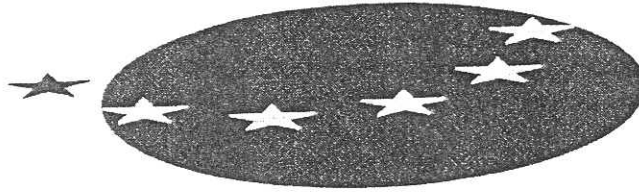

Centrum Informacji Europejskiej

PROGRAMY POMOCOWE – INFORMACJA DLA SAMORZĄDÓW

Opracowanie tekstu i redakcja Michał Olszewski
Współpraca Jerzy Bohdanowicz
Centrum Informacji Europejskiej
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Warszawa wrzesień 1999r.

WSTĘP	5
PROGRAM PHARE	6
Podział programu PHARE.....	6
Programy narodowe	6
Programy transgraniczne.....	6
Programy wielonarodowe	6
Programy horyzontalne	6
Programy horyzontalne.....	6
LIEN i PARTNERSHIP.....	6
PHARE-DEMOKRACJA (MULTI-COUNTRY DEMOCRACY PROGRAMME)	7
Programy narodowe	7
PHARE - Struder II - pomoc dla regionów	7
PHARE - INRED	8
Specjalny Program Przygotowawczy - SPP - przygotowanie do funduszy strukturalnych.....	9
Programy transgraniczne.....	9
Program Współpracy Przygranicznej (PHARE CBC)- wzmocnienie współpracy pomiędzy regionami przygranicznymi.....	9
Programy wielonarodowe	12
Consensus II.....	12
PROGRAMY WSPÓLNOTOWE	14
Socrates.....	14
Leonardo da Vinci	15
Młodzież dla Europy.....	15
SAVE II – Program Efektywnego Wykorzystania Energii.....	16
III Wieloletni Program dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw	16
Centra Euro Info.....	16
Europartenariat.....	18
Interprise	18
IBEX	18
Distributive trade – Handel i dystrybucja	18
Craft - Rzemiosło	19
Raphael.....	19
Kaleidoscope.....	20
Ariane	20
PHILOXENIA.....	20
FUNDUSZE PRZEDAKCESYJNE	21
Wstęp	21

„Partnerstwo dla Członkostwa” i Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w UE	25
Narodowy Plan Rozwoju	25
PHARE 2	26
Rozwój instytucjonalny (Institution building)	26
Wsparcie inwestycyjne.....	27
Program ISPA.....	27
Program SAPARD.....	28
POLITYKA STRUKTURALNA.....	30
Zasady polityki strukturalnej	30
Cele polityki strukturalnej (1994-99).....	30
Instrumenty polityki strukturalnej	31
Fundusze Strukturalne.....	31
Zadania funduszy strukturalnych	31
Fundusz Spójności	32
Inicjatywy wspólnotowe	32
Reforma polityki strukturalnej	32
Nowe cele.....	32
Mniej programów wspólnotowych.....	33
Przyszłość Funduszu Spójności	33
Budżet polityki strukturalnej.....	33
Perspektywa Polski	33
PROGRAMY POMOCOWE INNYCH ORGANIZACJI EUROPEJSKICH.....	35
CENTURIO.....	35
GMINY I MIASTA BLIŹNIACZE.....	35
PROGRAMY BILATERALNE	36
Dania.....	36
Francja.....	36
Fundacja Francja – Polska	36
Holandia	36
Program Małych Dotacji Ambasady Królestwa Niderlandów (KAP)	36
Kanada.....	36
Kanadyjsko- Polska Fundacja Przedsiębiorczości.	36
Niemcy	37
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	37
Fundacja Konrada Adenauera	38
Fundacja im. Friedricha Eberta	39
Fundacja im. Friedricha Naumanna	39
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży PNWM - Jugendwerk	40
Stany Zjednoczone Ameryki Północnej	40
U.S. Trade and Development Agency TDA - Amerykańska Agencja Handlu i Rozwoju.....	40

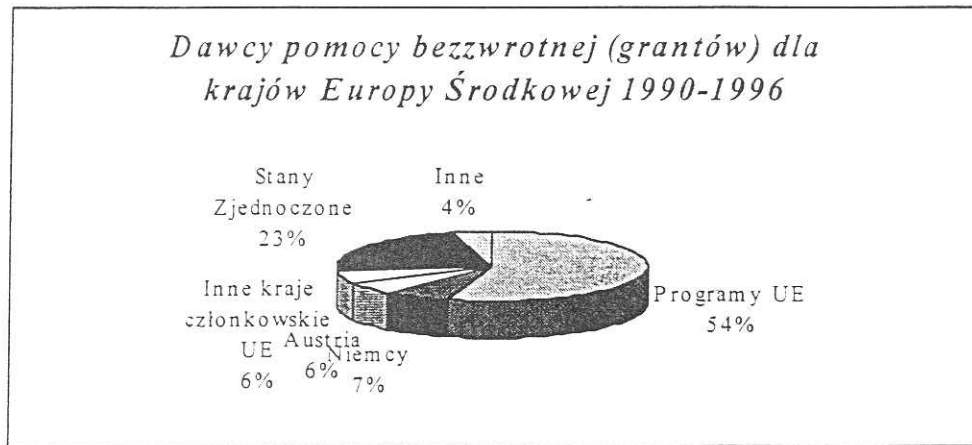
Amerykańska Agencja ds. Rozwoju Międzynarodowego.....	40
Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości.....	41
PAFPIO.....	41
Ecolinks.....	41
Renaissance Partners.....	42
Amerykański Korpus Pokoju w Polsce.....	43
Szwajcaria	43
Program Matka i Dziecko	43
Program Polsko- Szwajcarskiej Komisji Środków Złotówkowych.....	43
Szwecja	44
Wielka Brytania	44
Know How Fund (KHF)	44
Włochy	45
Umbrella	45
Zarządzanie Jakością w Administracji Publicznej	46
Zarządzania jakością w samorządzie terytorialnym.....	46

Wstęp

Pomoc zagraniczna to przekazanie określonych zasobów (pieniędzy, wiedzy, towaru, sprzętu wojskowego), które nie wynika z działania rynku. Cechą charakterystyczną takiej pomocy to jej przepływ międzynarodowy..

Polska zaczęła otrzymywać pomoc zagraniczną od 1990 roku. Odpowiednie decyzje zostały podjęte już w 1989 jako odpowiedź na zachodzące zmiany w naszym regionie. Polska rozpoczynając okres ciężkich przemian w kierunku gospodarki wolnorynkowej otrzymała zapewnienie 24 najbogatszych krajów o wsparciu dla naszych reform.

Udzielona nam pomoc w znacznej mierze pomogła nam uporać się z problemami tworzenia podstaw demokratycznego państwa prawa i wolnorynkowej gospodarki. W jej strukturze przeważała pomoc z organizacji międzynarodowych (przeważnie z Unii Europejskiej). W latach 1990-1996 40 % pomocy przekazywały nam międzynarodowe instytucje finansowe (np. Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Grupa Banku Światowego) a 30 % Unia Europejska.

Decyzję o udzieleniu pomocy dla reform w krajach Europy Środkowej podjęto w trakcie spotkania 7 najbogatszych państw świata (szczyt G-7 w 1989 roku). Jeszcze tego samego roku do deklaracji 7 najbardziej uprzemysłowionych państw świata przystąpiły pozostałe kraje OECD - G-24. Koordynatorem tej pomocy została Komisja Europejska. Pomoc dla naszego regionu udzielana jest w ramach współpracy bilateralnej (np. na mocy porozumień rządowych polsko-amerykańskich) lub poprzez organizacje międzynarodowe (np. Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Grupa Banku Światowego czy Wspólnoty Europejskie).

Ponad połowę całej bezwrotnej pomocy dla naszego regionu przeznaczała Unia Europejska. Natomiast ponad czterdzieści procent przekazano nam w ramach pomocy dwustronnej. Polska jest obecnie największym odbiorcą bezwrotnej pomocy.

Największym programem bezwrotnej pomocy dla naszego regionu był i jest nadal PHARE.

W 1997 roku podjęto na szczycie Rady Europejskiej decyzję o rozpoczęciu negocjacji o członkostwa z UE z pierwszymi sześcioma krajami. Jednocześnie UE postanowiła wzmocnić pomoc na przygotowanie krajów Europy Środkowej do członkostwa w UE (fundusze przedakcesyjne). Udzielana od 2000 roku pomoc może być wyższa nawet trzykrotnie i oprze się o opublikowany w marcu 1998 roku dokument „Partnerstwo dla członkostwa”. Przedakcesyjne fundusze pomogą nam w dostosowaniu do unijnego prawa, przygotowaniu odpowiednich instytucji, rozwoju sieci komunikacyjnych i systemu ochrony środowiska, reformie polskiego rolnictwa oraz polskiej wsi.

Program PHARE

Rozpoczął on swą działalność w 1990 roku. Początkowo pomoc skierowana była tylko dla Polski i Węgier (stąd powstał skrót programu – Poland and Hungary - Assistance for Restructuring their Economies). Jego podstawę prawną stanowi decyzja Rady Unii Europejskiej nr 3906/89 (OJ L 375 z 23.12.1989), gdzie określone są formy pomocy jak i jej terytorialny zasięg. Później na skutek przemian w regionie Europy Środkowej Unia Europejska postanowiła rozszerzyć zasięg programu o kolejne państwa. Do 1996 roku ze środków programu korzystało 14 państw naszego regionu. Obecnie pomocą objęte jest 11 państw.

PODZIAŁ PROGRAMU PHARE

Programy narodowe

Są one negocjowane corocznie przez poszczególne kraje. Kraje w porozumieniu z Komisją Europejską przygotowują projekty rozdysponowania funduszy. Tak przygotowane projekty stanowią Krajowy Program Operacyjny, który jest podstawą umowy międzyrządowej pomiędzy rządem danego kraju a Komisją Europejską – memorandum finansowego. Następnie programy są wdrażane przez administrację kraju składającego projekty.

Programy transgraniczne

Tego typu programy pojawiły się pierwszy raz w 1994 roku i mają na celu wsparcie obszarów przygranicznych krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej. Podobnie jak programy narodowe są one wdrażane przez administrację kraju – biorcy pomocy, jednakże według zasad obowiązujących w UE (INTERREG).

Programy wielonarodowe

Celem tych programów jest pogłębienie współpracy pomiędzy krajami, które pragną przystąpić do UE. Projekty wykorzystania środków są przygotowywane przez kraje objęte programem PHARE i Komisję Europejską Bezpośrednio zarządza nimi Komisja Europejska.

W ramach programów wielonarodowych w latach 1990-1996 Unia Europejska przekazała ponad 700 mln ECU, co stanowi 10% całego budżetu PHARE w tym okresie. Pieniądze były kierowane na rozwój infrastruktury (budowę dróg, rozbudowę sieci telekomunikacyjnych, przesyłanie energii), ochronę środowiska, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw, ujednolicanie norm i standardów, rozwój administracji publicznej, współpracę transgraniczną i zwalczanie przestępczości.

Programy horyzontalne

Wspierają reformy mające na celu przystosowanie krajów starających się o członkostwo w UE. Projekty dotyczą przede wszystkim sfery spraw społecznych, wsparcie samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych.

PROGRAMY HORYZONTALNE

LIEN i PARTNERSHIP

LIEN

Służy pomocą dla organizacji pozarządowych krajów Europy Środkowej i Wschodniej działającym w sektorze społecznym. Realizowane są projekty pomagające kobietom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, jak również zwiększeniu możliwości ich edukacji i szkolenia profesjonalnego, przyczyniające się do społecznej reintegracji osób bezrobotnych lub osób z marginesu społecznego, wspierające trwałą pomoc zdrowotną i socjalną dla określonych grup docelowych np. osób w podeszłym wieku, bezdomnych, bezdomnych dzieci.

PARTNERSHIP

Zajmuje się w szczególności działaniami, których celem jest promowanie rozwoju lokalnego poprzez stymulowanie integracyjnego podejścia do rozwoju, np. takiego, który oprócz aspektów ekonomicznych bierze także pod uwagę socjalne, kulturalne i środowiskowe elementy rozwoju. Program wspiera zdecentralizowane

organizacje non-profit, biorące udział w procesie lokalnego rozwoju gospodarczego i socjalno-ekonomicznego. Stymuluje również współpracę międzynarodową poświęconą tej tematyce. W szczególności wspierane są projekty dotyczące rozwoju lokalnego i regionalnego, poprawy jakości usług lokalnych i regionalnych, rozwoju rolnictwa, planowania urbanistycznego, rozwoju turystyki i ekoturystyki, rozwoju dorobku kulturowego regionu, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym doradztwa dla biznesu i współpracy przemysłowej, szkolenia w zakresie zarządzania i marketingu, stymulowanie innowacyjności, jakości i transferu technologii itp.

Obydwa wymienione powyżej programy mają zostać połączone. Bliższe informacje na temat nowego programu mają być przekazane przez Komisję Europejską pod koniec roku.

Kontakt:
LIEN-PARTENRSHIP,
Brussels
tel. +32/2/237 09 52

PHARE-DEMOKRACJA (MULTI-COUNTRY DEMOCRACY PROGRAMME)

Wspiera powszechny proces reform gospodarczych i politycznych poprzez urzeczywistnienie zobowiązań określonych w układach Europejskich oraz w układach o partnerstwie i współpracy między Unią a krajami objętymi programem PHARE

Partnerami są organizacje pozarządowe/organizacje typu non-profit w krajach Unii Europejskiej i krajach objętych programem PHARE.

Działania programu obejmują m.in.: rozwój instytucji i organizacji przedstawicielskich, przejrzystość administracji publicznej, pomoc prawna i wzmocnienie systemu sądowego, pomoc dla niezależnych, pluralistycznych i odpowiedzialnych mediów.

W ramach programu realizowane są makro- i mikroprojekty.

Makroprojekt obejmuje subwencje maksymalnie 200 tys. ECU. Mikroprojekt obejmuje subwencje w wysokości 3-10 tys. ECU dla małych projektów przedstawionych z inicjatywy lokalnej społeczności. Komisja Europejska może sfinansować projekty doradne z własnej inicjatywy do 100% całkowitych kosztów danego projektu.

Nie ma jeszcze informacji na temat funkcjonowania programu w 1999 roku.

Kontakt:
European Human Rights Foundation
Brussels
Tel. +32/2/736 84 05

PROGRAMY NARODOWE

W ramach programów narodowych obecnie realizowanych jest niemal 50 programów narodowych w ramach PHARE. Poniżej opisujemy niektóre z nich. Pełna lista realizowanych programów w ramach PHARE znajduje się na naszym serwisie informacyjnym o środkach pomocowych UE na sieci INTERNET
<http://www.cie.gov.pl/tem/pomocowe.html>

PHARE - Struder II - pomoc dla regionów

Głównym celem Programu PHARE-STRUDER II jest wspieranie rozwoju gospodarczego wybranych regionów, w szczególności tych, które najbardziej ucierpiały wskutek restrukturyzacji gospodarki. Wsparcie obecnie dotyczy byłych województw: łódzkiego, katowickiego, wałbrzyskiego, rzeszowskiego, suwalskiego, olsztyńskiego, krośnieńskiego, nowosądeckiego, piotrkowskiego, sieradzkiego, koszalńskiego, łomżyńskiego, zamojskiego, elbląskiego. W związku klęską powodzi, która nawiedziła południową część Polski w 1997 roku, ponad 50 % budżetu programu (7,7 mln EURO¹) przekazano na rzecz usuwania skutków kataklizmu¹. Pozostałą część środków - 5,3 % przeznaczono głównie na wsparcie projektów infrastrukturalnych realizowanych we wskazanych regionach. Ponadto wyodrębniono w programie fundusze na rozwój instytucji oraz planowanie związane z przygotowaniem strategii rozwoju regionalnego w czterech województwach: łomżyńskim.

¹ Mowa tu o programie "ODBUDOWA" realizowanym przez Polską Fundację Wspierania i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw - zakończony w 1998 roku.

zamojskim, koszalińskim, elbląskim². Oprócz tego na terenie tych województw sfinansowane zostaną szkolenia dla menedżerów Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz innych wybranych grup.

Projekt **Infrastruktura i Środowisko** zapewnia wsparcie w formie dotacji dla gmin, dla małej, lokalnej infrastruktury. Wielkość subwencji nie może przekraczać 300 000 EURO i może stanowić maksymalnie 50% wielkości planowanego przedsięwzięcia. Ta część programu będzie realizowana we wszystkich 14 województwach objętych programem.

Termin realizacji programu upływa 31.12.1999r. i część z realizowanych komponentów została już zamknięta.

Kontakt:

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego
Ul. Żurawia 4a
00-503 Warszawa
tel. (022) 693-54-53, 693-56-53629-28-88, 629-28-89,
fax (022) 693 54 06
<http://www.bmb.com.pl/parr>
e-mail: parr@pagi.pl

PHARE - INRED

Celem programu **PHARE-INRED** (Integrated Regional Development) jest przygotowanie polskich regionów do sprawnego i efektywnego wykorzystywania Funduszy Strukturalnych. Chodzi więc o wykształcenie odpowiednich umiejętności i zdolności przede wszystkim w instytucjach, które w przyszłości decydować będą o możliwościach i skali korzystania z pomocy w ramach Funduszy-Strukturalnych. Program obejmuje 4 regiony:

- 9 dawnych województw Polski Południowo-Wschodniej: Bielsko-Biała, Kraków, Kielce, Krosno, Nowy Sącz, Przemyśl, Rzeszów, Tarnobrzeg, Tarnów ("Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa")
- 7 dawnych województw Polski Północnej: Elbląg, Koszalin, Olsztyn, Piła, Słupsk, Suwałki, Toruń ("Regionalny Program Restrukturyzacji Gospodarki i Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwach Polski Północnej")
- Województwo Katowickie ("Program Restrukturyzacji i Rozwoju Gospodarki Województwa Katowickiego")
- polskie gminy włączone do Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr ("Ekorozwój w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr").

Termin realizacji programu upływa 31.12.1999r. (zakontraktowanie środków). Składa się z dwóch odrębnych projektów. Pierwszy z nich o wartości 3 mln EURO główny nacisk kładzie na rozwój instytucji oraz zasobów ludzkich potrzebnych instytucjom regionalnym sprawne funkcjonowanie w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej. W tym zakresie są prowadzone szkolenia na temat funkcjonowania tej polityki w UE w celu zwiększenia lepszego wykorzystania funduszy do jakich będziemy mieli dostęp po wstąpieniu do elitarnego "klubu piętnastki".

Drugi projekt o budżecie czterokrotnie wyższym niż powyższy ma za zadanie wesprzeć inwestycje w Małopolsce. Chodzi tu o zarówno o szkolenia dla pracowników związane z restrukturyzacją tego regionu jak i wsparcie infrastruktury regionalnej. Odbiorcami tej części projektu są bezpośrednio gminy lub związki gmin. Program wspiera inwestycje w wysokości od 50 tys. do 300 tys. EURO, pozostałą część przedsięwzięcia powinny pokryć gminy. Jednak wkład gminy do realizowanej inwestycji nie może być mniejszy niż 50 %. W składanych do finansowania przez program projektach powinna być uwzględniona dbałość o ochronę środowiska naturalnego.

Kontakt:

Polska Agencja Rozwoju Regionalnego
Ul. Żurawia 4a
00-503 Warszawa
tel. (022) 693-54-53, 693-56-53629-28-88, 629-28-89,
fax (022) 693 54 06
<http://www.bmb.com.pl/parr>
e-mail: parr@pagi.pl

² W wyniku reformy terytorialnej kraju odstąpiono od wykonania strategii wojewódzkich, a w zamian realizowane są w wymienionych województwach projekty infrastrukturalne.

Specjalny Program Przygotowawczy - SPP - przygotowanie do funduszy strukturalnych

Program ma na celu wsparcie działań dostosowujących polską administrację do przejęcia zasad związanych z realizacją projektów finansowanych z funduszy strukturalnych. Jest on kontynuacją poprzednich programów rozwoju regionalnego dlatego działania w jego zakresie będą skorelowane z poprzednio realizowanymi programami w tych regionach (PHARE – RAPID, - STRUDER, - INRED). Po raz pierwszy z takimi zasadami Polska spotka się przy realizacji Funduszy Przedakcesyjnych - programów SAPARD i ISPA. Te właśnie programy wzorowane są na Funduszach Strukturalnych i Funduszu Spójności, które są dostępne tylko dla członków Unii Europejskiej. Do realizacji Specjalnego Programu Przygotowawczego, poszczególne ministerstwa przygotowały do projekty wykorzystania środków na ten cel. Zostały one pogrupowane w następujące dziedziny (komponenty):

1. Przygotowanie strategii rozwojowych
2. Ustanowienie podstaw prawnych i administracyjnych dla Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności oraz programów pomocy przedakcesyjnej ISPA i SAPARD.
3. Przygotowanie programów rozwoju regionalnego w wybranych regionach

W komponentie pierwszym wspierane są działania służące przygotowaniu Narodowego Planu Rozwoju³. Opracowanie takiego planu jest niezbędnym krokiem do ubiegania się o wsparcie z Funduszy Strukturalnych. W pierwszym rzędzie planuje się wsparcie na opracowanie strategii w dziedzinach, które od 2000 roku staną się przedmiotem pomocy w ramach programu ISPA (ochrona środowiska i transport) oraz programu SAPARD (rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich). W komponentie drugim finansowane będzie wzmocnienie podstaw prawnych oraz administracji zdolnej do programowania, monitorowania i kontroli Funduszy Strukturalnych. W ramach trzeciego komponentu wytypowano trzy regiony (śląski, rzeszowski i warmiński), gdzie zostaną przygotowane odpowiednie strategie rozwoju dla regionów opóźnionych lub zagrożonych strukturalnym bezrobociem. Planuje się również podjęcie konkretnych działań z dziedziny rozwoju regionalnego (np. budowa Regionalnego Centrum Transferu Technologii w Katowicach, różnicowanie struktury zatrudnienia w województwie olsztyńskim). Program ten zaczyna swoje funkcjonowanie w tym roku a jego realizacja potrwa przez najbliższe dwa lata.

Kontakt:

Departament Rozwoju Instytucjonalnego
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Al. Ujazdowskie 9
00-913 Warszawa

oraz

Centralna Jednostka Finansująca – Kontraktująca
Fundacja Fundusz Współpracy
Ul. Nowy Świat 6/12
00-400 Warszawa
<http://www.cofund.org.pl>

PROGRAMY TRANSGRANICZNE

Program Współpracy Przygranicznej (PHARE CBC)- wzmocnienie współpracy pomiędzy regionami przygranicznymi

Jest to największy program realizowany w ramach PHARE dla Polski. Funkcjonuje od 1994r. a ostatnia alokacja środków w ramach pierwszej edycji planowana jest na 1999 rok⁴. Wysokość całego budżetu wynosi ponad 50 mln EURO rocznie. Jego zadaniem jest dofinansowanie projektów w regionach bezpośrednio graniczących z

³ Narodowy Plan Rozwoju obejmuje strategię rozwoju regionalnego Polski oraz szereg strategii sektorowych przygotowanych zgodnie z zaleceniami UE. Jest on podstawą do uzyskania pomocy strukturalnej w ramach UE. Szerzej opisujemy tematykę NPR w rozdziale Fundusze Przedakcesyjne.

⁴ Oznacza to, że w tym roku zostaną przyznane ostatnie środki na realizację programu. Sam program będzie funkcjonował jeszcze przez dwa lata do 2001 roku.

UE. W Polsce obejmuje on głównie dwa regiony. Są nim obszary byłych województw przylegających do granicy z Niemcami⁵ i Morzem Bałtyckim.

Głównym celem programu jest wsparcie w dziedzinie infrastruktury transportowej (drogi, mosty, przejścia graniczne, lotniska, porty, stacje kolejowe - ponad 50% środków) i ochrony środowiska (oczyszczalnie ścieków, wysypiska odpadów, zakłady utylizacji - 1/4 środków). Ponadto wspierane są projekty w dziedzinie turystyki, rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, rolnictwa, oświaty oraz infrastruktury komunalnej (kanalizacja, gazyfikacja).

Odbiorcami programu są głównie władze gminne lub związki gminne, zaś w przypadku projektów transportowych Dyrekcje Okręgowe Dróg Publicznych. W realizacji niektórych projektów biorą również udział organizacje społeczne, Wojewodowie, Urzędy Centralne np. Główny Urząd Ceł, Urząd Mieszkalnictwa, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji i podległe im służby tj. Policja, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna.

Specyficznym rodzajem beneficjenta programu są władze Euroregionów - dla nich powstał ponadto specjalny **Fundusz Małych Projektów Euroregionalnych**. Na jego budżet przeznaczono ponad 7 mln EURO. Jego zasięg znacznie wybiega poza obszar normalnej aktywności PHARE CBC i obejmuje 9 euroregionów (Nysa, Nysa-Sprewa-Bóbr, Pro Europa Viadrina, Pomerania, Bałtyk, Niemen, Bug, Karpacki i Tatry⁶).

Odbiorcami projektów finansowanych przez fundusz są władze gminne i instytucje lokalne, choć są one zarządzane przez władze Euroregionów. Celem funduszu jest rozwój współpracy z partnerami z drugiej strony granicy. Jego zadaniem jest wesprzeć rozwój samorządności lokalnej, zaktywizowanie społeczności regionów przygranicznych, zintensyfikowanie wymiany kulturalnej oraz wzmocnienie więzi międzyludzkich.

W ramach tych funduszy dofinansowywana jest działalność prowadzona przez Euroregiony takie jak konferencje, szkolenia, publikacje, wymiana kulturalna oraz wspólne partnerskie imprezy kulturalne, oświatowe i sportowe.

Priorytetem programu jest rozwój regionów przygranicznych, który ma doprowadzić do ich integracji. Z tego powodu wszystkie projekty realizowane z funduszy PHARE CBC muszą przynosić korzyści po obu stronach granic - jest to podstawowy warunek wsparcia. Oprócz tego nie powinien on mieć komercyjnego charakteru a jego realizacja musi zostać poparta przez władze samorządowe i rządowe. Maksymalny wkład PHARE CBC do realizowanego projektu nie może przekroczyć 75%.

Program PHARE Cross Border Cooperation będzie nadal funkcjonował po 2000 roku zgodnie z Rozporządzeniem 2760/98 z 18.12.98 i stopniowo stanie się częścią zintegrowanej polityki rozwoju regionalnego. Obejmie on jednak oprócz granic krajów - odbiorców pomocy PHARE i krajów członkowskich UE również granice pomiędzy krajami odbiorcami pomocy PHARE. Należy się również spodziewać znacznie niższej kwoty przyznanej dla Polski (w granicach 30-40 mln. EURO rocznie). W związku z reformą administracyjną kraju zmieni się również zasięg terytorialny pomocy. Po roku 2000 zostaną nią objęte jedynie dwa pasy powiatów bezpośrednio przylegających do granicy⁷.

Obecnie w Polsce realizowane są dwa programy transgraniczne: Program Współpracy Przygranicznej Polska - Niemcy oraz Program Współpracy Przygranicznej Polska - Region Morza Bałtyckiego

Program Współpracy Przygranicznej Polska - Niemcy

W ramach programu są finansowane:

1. transport (55 proc. budżetu): modernizacja dróg krajowych wiodących do przejść granicznych, modernizacja przejść granicznych, budowa obwodnic;
2. ochrona środowiska (25 proc.): komunalne oczyszczalnie ścieków, systemy kanalizacyjne, zakłady utylizacji odpadów, wysypiska śmieci;
3. infrastruktura komunalna (5 proc.): integracja polskiej sieci energetycznej z europejską, gazyfikacja wsi, modernizacja elektrociepłowni;
4. rozwój gospodarczy (3 proc.): organizacja centrów i targów gospodarczych, turystyka, budowa ścieżek rowerowych;
5. rolnictwo (3 proc.): leśnictwo, ochrona przeciwpożarowa;

⁵ Dodatkowo na granicy z Niemcami do programu włączono również drugi w kolejności pas dawnych województw, który nie przylega bezpośrednio do granicy.

⁶ Jedynie w przypadku euroregionów Nysa, Nysa-Sprewa-Bóbr, Pro Europa Viadrina, Pomerania fundusz ten ma charakter otwarty (można do niego ciągle składać propozycje finansowania).

⁷ Zasada ta nie stosuje się do Euroregionów. Te formy współpracy zostaną objęte pomocą w całości nawet jeśli terytorialnie wykraczała poza wspomniany obszar dwóch pasów powiatów.

6. zasoby ludzkie (4 proc.): budowa domów akademickich, budynków uniwersytetu, centrum edukacji ekologicznej, organizacja festiwaali.

Przykłady

Wśród najbardziej znanych przedsięwzięć, które zostały już zakończone przy aktywnym dofinansowaniu z tego programu, znajdują się: budowa Terminala Towarowych Odpraw Celnych w Świecku, modernizacja drogi dojazdowej do drogowego przejścia granicznego w Osinowie Dolnym, budowa domu akademickiego dla Collegium Polonicum w Słubicach będącego częścią Uniwersytetu Europejskiego Viadrina.

Ze środków tego programu dofinansowanie otrzymują także inicjatywy zgłaszane przez Euroregiony zlokalizowane na granicy polsko-niemieckiej: Nysa, Sprewa-Nysa-Bóbr, Pro Europa Viadrina oraz Pomerania (inicjatywy te tworzą tzw. „Małe Projekty Euroregionalne”, w ramach których dla każdego z euroregionów przeznaczona jest corocznie ok. 240-300 tys. ECU). Obejmują one głównie różnego rodzaju przedsięwzięcia socjokulturalne służące integracji mieszkańców po obu stronach granicy (spotkania polsko – niemieckie, współpracę i wymianę młodzieży, szkolenia językowe, organizację festiwaali, imprez sportowych i kulturalnych) oraz małe projekty infrastrukturalne. Dotychczas zrealizowano już ponad 230 takich projektów.

Realizacją programu zajmuje się:
Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej
Ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-552 Warszawa
tel.: (0-22) 695 99 10 (11)
Faks.: (0-22) 695 99 12 (13)
<http://www.wppwp.it.pl>
e-mail: PHARE@wppwp.it.pl

Program Współpracy Przygranicznej Polska - Region Morza Bałtyckiego

Punktem wyjścia jest koncepcja Morza Bałtyckiego jako spójnego regionu. W ramach programu prowadzone są działania w następujących dziedzinach:

1. ochrona środowiska: budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa kanalizacji sanitarnej, utylizacja odpadów, budowa systemu monitoringu;
2. transport: połączenia komunikacyjne w regionach przygranicznych (przejścia graniczne, w tym służby imigracyjne i celne, drogi), opracowanie koncepcji transportu w regionach przygranicznych, np. połączeń pomiędzy systemami transportu publicznego;
3. rozwój gospodarczy: wspieranie drobnej i średniej przedsiębiorczości, turystyka;
4. zasoby ludzkie: wymiana know-how i doświadczeń w zakresie szkolnictwa i kształcenia pomiędzy krajami w regionach przygranicznych w celu tworzenia bliższych więzi pomiędzy instytucjami edukacyjnymi.

Przykłady

Wśród najbardziej znanych przedsięwzięć, które zostały już zakończone przy aktywnym dofinansowaniu z tego programu, znajdują się: międzynarodowe targi gospodarcze „Baltpartenariat 1996” w Gdyni, oczyszczalnia ścieków w Białogórze, Jarmark Dominikański w Gdańsku, remont wiaduktu w Sopotcie.

Realizacją programu zajmuje się:
Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej
Ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-552 Warszawa
tel.: (0-22) 695 99 10 (11)
Faks.: (0-22) 695 99 12 (13)
<http://www.wppwp.it.pl>
e-mail: PHARE@wppwp.it.pl

PROGRAMY WIELONARODOWE

Consensus II

Program Consensus jest programem Komisji Europejskiej finansowanym ze środków pomocy PHARE. Ma on na celu udzielanie pomocy w procesie reformowania systemów ochrony społecznej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Consensus jest zatem programem wielokrajowym, w którym uczestniczą wszystkie kraje objęte pomocą PHARE. Program jest reprezentowany w Polsce przez Komisję Pilotażowego Programu PHARE Consensus (Komisję IIRC) działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej. Celem niniejszej strony jest przekazywanie podstawowych informacji na temat Programu Consensus. Strony te umożliwiają przekazanie informacji na temat działalności programu instytucjom, organizacjom i osobom zaangażowanym w proces reformowania polskiego systemu ochrony społecznej. Podstawową formą działalności Programu Consensus są projekty wspierające reformy ochrony społecznej, dlatego nasza strona umożliwia również zapoznanie się z projektami zgłoszonymi do programu (zarówno krajowymi jak i wielokrajowymi) oraz ich realizacją. Obecnie realizowany jest drugi etap programu nazwany Consensus II.

Program Consensus, przy współpracy ze swoimi partnerami, przyjął cztery podstawowe formy działania, a mianowicie przez:

1. Projekty

Projekty stanowią podstawową formę działalności Programu Consensus. Tematy projektów w dziedzinie ochrony społecznej zgłaszane są przez zainteresowane instytucje lub organizacje, natomiast szczegółowe propozycje projektów (tzw. Project Proposals) opracowywane są przy pomocy ekspertów Programu. Realizację projektów powierza się wyspecjalizowanym wykonawcom (firmom) wyłanianym na drodze międzynarodowego przetargu zgodnie z procedurami PHARE. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w Programie Consensus beneficjent czyli zainteresowana instytucja lub organizacja zgłaszająca projekt nie otrzymuje bezpośrednio środków na realizację projektu. Zgodnie z procedurą środkami projektu zarządza wykonawca realizujący projekt dla danego beneficjenta. Wykonawca jednak z reguły zatrudnia, oprócz ekspertów z krajów UE, również specjalistów polskich. Dzięki takiemu podejściu projekt jest lepiej dostosowany do naszych realiów i dlatego ma duże szanse powodzenia. Program Consensus wspiera projekty reformy ochrony społecznej zarówno krajowe jak o charakterze międzynarodowym, tj. projekty realizowane z udziałem kilku krajów.

2. Wsparcie techniczne - pomoc ekspertów z krajów UE

Program Consensus dysponuje zespołem ekspertów doświadczonych i wyspecjalizowanych w różnych zagadnieniach systemu ochrony społecznej. Na prośbę zainteresowanej instytucji lub organizacji (w tym również pozarządowej) eksperci udzielają bezpłatnie pomocy i porad w zakresie reformy ochrony społecznej. Eksperti programu udzielają też pomocy w opracowaniu propozycji projektów oraz opiniują projekty przedłożone do realizacji.

3. Uczestnictwo w konferencjach międzynarodowych

Program Consensus, na wniosek Komisji IIRC, może pokryć koszty udziału polskich specjalistów w międzynarodowych konferencjach na temat ochrony społecznej.

4. Wymiana informacji

Zgodnie z nową polityką Program Consensus, poprzez Krajową Komisję IIRC, pośredniczy w wymianie informacji między głównymi podmiotami odpowiedzialnymi za reformę systemu ochrony społecznej w Polsce, między Polską i krajami EŚW oraz krajami UE.

Informacje nt. ogólnej działalności Programu Consensus publikowane są w specjalnym biuletynie Programu. Co sześć miesięcy publikowane są raporty z posiedzeń Zarządu Programu (PAB). Podstawowe informacje o Programie są też dostępne na stronach internetowych Programu Consensus:

<http://www.consensusii.org>

Termin składania wniosków upływa 31 grudnia 1999 roku i dlatego można składać obecnie jedynie projekty krótkoterminowe, które nie przekroczą terminu realizacji.

Realizacją programu zajmuje się:

Oficer Łącznikowy Programu PHARE-Consensus
Departament Polityki Strukturalnej i Regionalnej
Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej

Centrum Informacji Europejskiej
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej

---

ul. Gałczyńskiego 4,
00-362 Warszawa,
tel. 828 81 73, 826 12 61 ext. 103,
fax 828 68 06

Programy Wspólnotowe

Programy wspólnotowe powstają z inicjatywy władz Unii Europejskiej (UE) i przeznaczone są zazwyczaj dla państw członkowskich. W krajach członkowskich UE ich celem jest wzmacnianie współpracy między państwami piętastki.

Tematyka programów jest bardzo zróżnicowana. Wspierają one współpracę w zakresie ochrony środowiska, rozwoju kultury czy też edukacji. Ze środków tych programów mogą korzystać rządy, organizacje pozarządowe oraz podmioty prywatne i uczelnie.

Są one planowane przez Komisję Europejską wspólnie z krajami członkowskimi.

Niemal wszystkie programy wspólnotowe są pod bezpośrednim nadzorem Komisji Europejskiej. Ze względu na ich charakter zarządzają nimi Dyrekcje Generalne Komisji Europejskiej (DG) odpowiednie do sektora, w którym funkcjonuje program (np. programem LIFE dot. ochrony środowiska zarządza DG XI – środowiska naturalne, bezpieczeństwo jądrowe i obrona cywilna).

Programy wspólnotowe uważane są za jedno z największych osiągnięć w dziedzinie integracji krajów współtworzących Unię Europejską.

PROGRAMY WSPÓLNOTOWE W POLSCE

17 lipca 1995 roku Polska podpisała Protokół Dodatkowy do obowiązującego już wtedy Układu Europejskiego. Dzięki niemu Polska może uczestniczyć na podobnych zasadach jak kraje członkowskie w niektórych programach wspólnotowych.

Jest to ważny etap na drodze do integracji Polski z Unią Europejską. Uczestnictwo w tego typu programach przybliży Polsce zasady funkcjonowania integracji europejskiej. Pozwoli również nawiązać i pogłębić kontakty z krajami członkowskimi (UE).

Unijna pomoc przekazywana w ramach tych programów trafia do Polski niezależnie od programu Phare, z którego od 1991 roku otrzymujemy od Unii Europejskiej (UE) pieniądze. Pomimo to, że unijne inicjatywy zazwyczaj przeznaczone są dla krajów członkowskich UE, Polska może w nich uczestniczyć, ponieważ podpisała wspomniane protokoły.

Podczas gdy państwa członkowskie UE uczestniczą w nich automatycznie, to rządy państw stowarzyszonych z UE muszą zadeklarować, że wniosą składkę, która trafi do wspólnego budżetu programów. Taką wolę musi wyrazić także rząd polski. Nasza składka jest częściowo opłacona z programu PHARE, w ramach którego otrzymujemy pieniądze od UE. Ten unijny wkład w polską składkę będzie jednak co roku coraz mniejszy.

W programach mogą uczestniczyć określone resorty, władze samorządowe oraz organizacje pozarządowe.

Socrates

Program Unii Europejskiej na rzecz współpracy w zakresie polepszenia jakości i adekwatności kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych. Czas trwania: 1995–1999. Budżet: 920 MECU. Dziedziny: szkolnictwo wyższe, szkolnictwo podstawowe i średnie, edukacja niestacjonarna, kształcenie dorosłych, nauka języków obcych, sieć ekwiwalencji – uznawalności wykształcenia. Formy działania: granty, staże, wizyty studyjne.

Celem programu Sokrates jest promowanie europejskiego wymiaru kształcenia na wszystkich poziomach (od przedszkola po uniwersytet) oraz koncepcji „uczenia się na całe życie” – w aspekcie kreowania europejskiej tożsamości i poczucia jedności wśród mieszkańców zjednoczonej Europy. Sokrates obejmuje następujące podprogramy: ERASMUS – szkolnictwo wyższe; COMENIUS – współpraca szkół średnich, podstawowych i przedszkoli; LINGUA – program promujący naukę i nauczanie języków obcych w Europie; ODL – kształcenie otwarte i na odległość; ADULT EDUCATION – Kształcenie dorosłych; ARION – poznanie różnych systemów edukacyjnych; NARIC – sieć informacyjna porównywalności wykształcenia.

Kontakt:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Biuro Programu Sokrates

Al. Szucha 25

00-918 Warszawa

tel. 022 628 04 61, 629-72-41 w. 189.

fax: 022/628 86 61

<http://www.men.waw.pl>

Leonardo da Vinci

Program służy promocji i poprawie jakości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Czas trwania: 1995–1999. Budżet: 639 mln ECU w latach 1995–1999. Dziedziny: edukacja. Formy działania: granty, staże.

W ramach programu realizowane są: projekty pilotażowe, międzynarodowe projekty wymian i staży, projekty badań i analiz. Program projektów pilotażowych: służy podnoszeniu jakości i innowacyjności systemów kształcenia zawodowego, tworzeniu i testowaniu programów oraz metod kształcenia, treści i materiałów dydaktycznych. Jednym z ważniejszych zadań projektów realizowanych w ramach programu jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych, doskonalenie językowe pracowników, tworzenie sieci instytucji edukacyjnych/szkoleniowych oraz upowszechnienie innowacji w dziedzinie szkolenia i kształcenia zawodowego. Program staży i wymiany służy wykorzystaniu mobilności uczestników do wzmocnienia europejskiego wymiaru treści szkoleniowych i polityki w dziedzinie szkolenia zawodowego, promowania praktycznych doświadczeń zgromadzonych w czasie pracy, doskonalenie umiejętności językowych i nabywanie wiedzy, wspieranie współpracy między różnymi organizacjami szkoleniowymi oraz sektorami, a także ułatwianie – na drodze szkolenia – transferu wiedzy technologicznej zgromadzonej przez przedsiębiorstwa. Program badań i analiz obejmuje badania w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. Projekty te mogą dotyczyć problemów związanych z prognozowaniem zapotrzebowania na określony typ przygotowania zawodowego, sprzyjając osiągnięciu wyższych kwalifikacji, stymulować rozwój zainteresowania kształceniem zawodowym.

Kontakt:

Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr

Fundusz Współpracy

02–008 Warszawa

ul. Koszykowa 79

tel. 022/625 39 37, 625 28 61, 625 29 36

<http://www.europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>

Młodzież dla Europy

Ten program jest przeznaczony dla młodzieży w wieku 15-25 lat i dla osób, które pracują z młodzieżą. Stworzono go przede wszystkim po to, aby wspierać współpracę młodzieży, która prowadziaby do nawiązywania kontaktów i przezwycięzania istniejących barier. Ten cel ma być osiągnięty dzięki wymianie młodzieży z różnych państw. Program ma pomóc postrzegać Unię Europejską jako część wspólnego dziedzictwa kulturowego oraz zwrócić uwagę na niebezpieczeństwa wykluczenia z niego określonych grup społecznych. Jego celem jest także uświadomienie znaczenia demokracji oraz zachęcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, pochodzącej z rodzin patologicznych czy też należącej do mniejszości narodowych do aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym. Program koncentruje się również na zachęceniu młodzieży do uczestnictwa w organizacjach pozarządowych. W Polsce w ramach programu realizowane są następujące komponenty:

- Akcja A.I. Wymiana młodzieży
- Akcja A.II.1 Inicjatywy młodzieżowe
- Akcja B Pracownicy młodzieżowi
- Akcja C i E Współpraca instytucji i organizacji młodzieżowych. Informacje dla młodych ludzi i badania nad młodzieżą,

Kontakt:

Narodowa Agencja Programu Młodzież dla Europy

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Al. Szucha 25

00-918 Warszawa

tel. +48 22/622 37 06, 629 76 13

faks +48 22/622 37 08, 629 63 59

e-mail: yfe@men.waw.pl

<http://www.youth.org.pl>

SAVE II – Program Efektywnego Wykorzystania Energii

Program propaguje racjonalne zużycie energii w obrębie Wspólnoty. Czas trwania: 1996–2000. Budżet: ok. 45 mln ECU. Dziedziny: energetyka. Formy działania: granty.

Podstawowym celem programu jest umożliwienie jego uczestnikom osiągnięcie możliwie niskimi kosztami racjonalnego poziomu zużycia zasobów energii we wszystkich sektorach, redukcja negatywnego wpływu na środowisko oraz przyczynienie się do zabezpieczenia dostaw energii i zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Kontakt:

Krajowa Agencja Poszanowania Energii

ul. Nowogrodzka 35/41

00–950 Warszawa

tel. 022/622 27 97,

fax: 022/622 27 96.

oraz

R. Harbison Directorate General for Energy DGXVII, Unit C2

226–236 Avenue Tervuren

B–1150 Brussels

tel.: +32/2/295 63 19,

fax: +32/2/296 62 83

III Wieloletni Program dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

III Wieloletni Program dla MSP jest jednym z trzech komponentów programu Unii Europejskiej pod nazwą: Zintegrowany Program dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw i Sektora Rzemiosła. Komponent ten, decyzją Rady Stowarzyszenia Komisji Europejskiej z dnia 9 grudnia 1996 roku (Official Journal of the European Communities, No L 6/25, art.7) otwarto dla krajów Europy Środkowej, w tym dla Polski.

III Wieloletni Program dla MSP zarządzany jest bezpośrednio przez Komisję Europejską, przez Dyрекcję Generalną XXIII (Polityka wobec przedsiębiorstw, dystrybucja, turystyka oraz spółdzielczość). W Polsce za realizację działań związanych z rozpowszechnianiem informacji o Programie i ułatwieniem polskim organizacjom dostępu do Programu odpowiada, w imieniu Ministerstwa Gospodarki, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Centra Euro Info

Sieć Euro Info jest jednym z głównych instrumentów promowanych w ramach III Wieloletniego Programu dla MSP, w sumie obejmując ok. 30% całości budżetu programu. W polskiej alokacji Programu przewidziana jest kwota 500 000 euro na dofinansowanie kosztów działania i usług dla MSP świadczonych przez 12 Centrów Euro Info oraz kosztów akcji promującej sieć EIC.

Centra Euro Info w Polsce

nazwa	adres	osoba do kontaktu	telefon	fax	e-mail
EIC Warszawa	Fundusz Współpracy ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa	Ireneusz Kamiński Andrzej Szewczyk	(0-22) 625 13 19 (0-22) 625 14 26 (0-22) 661 74 39 (0-22) 661 73 74	(0-22) 625 12 90	euointfo@colind.org.pl
EIC Szczecin	Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Al. Wojska Polskiego 164, 71-335 Szczecin	Agata Nieżychowska Hanna Rojek	(0-91) 486 07 79	(0-91) 486 07 88	euointfo@arci.com.pl http://www.euointfo.org.pl
EIC Gdańsk	Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość” Oddział Terenowy w Gdańsku ul. Długi Targ 39/40, 80-830 Gdańsk	Anna Hutylra	(0-58) 301 86 81 w. 12	(0-58) 301 01 12	euointfo@keys.net.pl
EIC Kielce	Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa ul. Targowa 18, p. 415, 25-520 Kielce	Danuta Iląg-Hadala Ewa Michalek	(0-41) 343 02 24	(0-41) 368 06 53	euointfo@complex.com.pl
EIC Kraków	Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie ul. Floriańska 3, 31-019 Kraków	Józef Węgrzyn Natasza Janeczak	(0-12) 422 89 07 (0-12) 422 13 74	(0-12) 422 55 67	jozweg@bc1.krakow.pl nastka@bc1.krakow.pl euinfo@intercele.pl
EIC Rzeszów	Stowarzyszenie Promocji Przedsiębiorczości ul. Słowackiego 7a, 33-060 Rzeszów	Marta Cisek-Babiarz Marcin Drath	(0-17) 852 49 75	(0-17) 852 49 75	spp@intercele.pl
EIC Białystok	Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok	Janusz Baczewski	(0-85) 741 00 70 (0-85) 741 80 61	(0-85) 732 38 21	euointfo@pfr.bialystok.pl
EIC Lublin	Labeliska Fundacja Przedsiębiorczości ul. Rynek 7, 20-111 Lublin	Sylwester Janik	(0-81) 744 65 43	(0-81) 743 73 26	snjjanik@i1h.lublin.pl
EIC Katowice	Górnoślaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Wita Stwosza 31, 40-042 Katowice	Lucyna Sikora	(0-32) 257 95 28	(0-32) 257 95 29	gart@garr.com.pl
EIC Walbrzych	Dolnoślaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Walbrzychu ul. Wysockiego 10, 58-300 Walbrzych	Artur Sawrycz	(0-74) 267 86 (0-74) 269 04 (0-74) 43 49 12	(0-74) 235 66	artsa@gwrb.onet.pl
EIC Kalisz	Fundacja „Kaliński Inkubator Przedsiębiorczości” / OWP ul. Czestochowska 25, 62-800 Kalisz	Omar Saoudi	(0-62) 767 23 43 (0-62) 764 12 42	(0-62) 764 50 16	omarsa@kbp.kalisz.pl
EIC Toruń	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. ul. Kopernika 4, 87-100 Toruń	Monika Antonowicz Izabela Michalszyn	(0-56) 663 54 33	(0-56) 662 28 99	tari@gapp.pl

Europartenariat

W polskiej alokacji III Wieloletniego Programu dla MSP przewidziana jest kwota 60 200 euro. Suma ta może zostać wykorzystana na pokrycie kosztów organizacji naboru polskich firm do udziału w dwóch edycjach Europartenariatu w 1999 roku (w Austrii i Niemczech). Ze środków tych niemożliwe jest dofinansowanie kosztów firm biorących udział w targach.

W Europartenariacie, który odbył się w dniach 10-11 maja 1999 roku w Wiedniu wzięło udział około 110 polskich przedsiębiorstw. Przewiduje się, że w spotkaniu w Poczdamie (Niemcy, październik 1999 roku) weźmie udział minimum 60 polskich firm. Będą to tzw. przedsiębiorstwa-gospodarze, jako że Polska ma być współorganizatorem tej edycji Europartenariatu.

Równolegle do Europartenariatu (dofinansowanego ze środków DG XXIII i DG XVI) w Poczdamie odbędzie się PHARE-Partenariat, dofinansowany ze środków DG IB (1 mln euro). Ze środków tych nie będą dofinansowywane koszty przedsiębiorstw.

Rolę „krajowych koordynatorów” udziału polskich MSP w Europartenariatach pełnią: Krajowa Izba Gospodarcza oraz Centrum Euro Info przy Funduszu Współpracy w Warszawie.

Interprise

W polskiej alokacji III Wieloletniego Programu dla MSP przewidziana jest kwota 50 000 euro na dofinansowanie maksymalnie 50% kosztów organizacji jednej edycji targów Interprise.

Prawo do organizacji Interprise można uzyskać biorąc udział w jednym z konkursów ogłaszanych przez DG XXIII. Projekty składa się minimum na 9 miesięcy przed planowanym terminem realizacji targów. Przy organizacji targów obowiązuje ściśle określona metodologia i procedury, opisane w „Interprise vademecum”. Dokument ten jest dostępny w Polskiej Fundacji MSP.

Organizacja targów Interprise w okresie 1 marca - 31 grudnia 2000 roku była przedmiotem konkursu ogłoszonego przez DG XXIII w marcu 1999 r. Termin składania ofert upłynął 31 maja 1999 roku – do tego terminu złożono dwa projekty organizacji targów Interprise w Polsce.

Do końca 1999 odbędą się jeszcze 2 edycje Interprise: w Wielkiej Brytanii (listopad) i Portugalii (listopad).

IBEX

W ramach polskiej alokacji przewidziane zostały środki na dofinansowanie organizacji jednej edycji targów IBEX. Dotacja nie może przekroczyć 50% kosztów ogólnych imprezy oraz przekroczyć progu 100 000 euro.

IBEX, czyli „Międzynarodowa Wystawa Kupców”, to spotkanie dużych firm z małymi przedsiębiorstwami, potencjalnymi podwykonawcami. Jest to inicjatywa wspólna DG XXIII i DG XVI. Targi te koncentrują się każdorazowo na jednej tylko branży. Organizator zaprasza około 50 dużych firm z danej branży (pochodzących z całego świata, nie tylko z UE). Firmy te określają swoje potrzeby - zgodnie z nimi wybieranych jest około 200-250 małych i średnich przedsiębiorstw (pochodzących z UE i krajów sąsiadujących).

Prawo organizacji targów można zdobyć drogą udziału w konkursie ogłoszonym przez DG XXIII. Projekt należy złożyć minimum na 12 miesięcy przed planowanym terminem targów. Najbliższy termin składania projektów na organizację IBEX-u w okresie październik 2000-październik 2001 upływa 1 października 1999 roku. Aplikacja konkursowa dostępna jest w Polskiej Fundacji MSP.

Distributive trade – Handel i dystrybucja

W ramach komponentu w 1998 roku przeprowadzono prace badawcze nad tematyką handlu na terenach wiejskich i rozpoczęto badania w zakresie handlu na terenach miejskich. Celem badań jest identyfikacja tzw. „best practicies” (wzorcowych modeli, które mogłyby być rozpowszechniane) oraz opracowanie rekomendacji działań. Kolejnym etapem będzie rozpowszechnianie wzorcowych rozwiązań.

Działania, które mogą zostać dofinansowane w ramach Programu obejmują trzy obszary:

1. rozpowszechnianie informacji - seminaria nt. konkurencyjności małych przedsiębiorstw handlowych, handlu elektronicznego, nowych technologii stosowanych przez handlowe MSP. „best practicies” w handlu na terenach wiejskich, seminaria informujące o wynikach badań, opracowanych rekomendacjach
2. działania stymulujące rozwój handlu na terenach wiejskich – projekty pilotazowe
3. zwiększanie konkurencyjności małych i średnich firm handlowych poprzez stymulację ich współpracy – projekty pilotazowe

Polska alokacja, wynosząca 130 000 euro, może zostać przeznaczona na dofinansowanie organizacji dwóch seminariów oraz realizacji 2-3 projektów pilotazowych. Prawo organizacji seminariów oraz realizacji projektów pilotazowych będzie można uzyskać drogą konkursową.

Craft - Rzemiosło

W polskiej alokacji III Wieloletniego Programu dla MSP przewidziana jest kwota 100 000 euro na dofinansowanie projektów wybieranych na zasadach konkursowych.

Działania planowane przez DG XXIII w ramach tego komponentu w 1999 roku zgrupowane są w trzech podstawowych obszarach:

1. kultura przedsiębiorstw i przedsiębiorczość
2. rzemiosło, małe i mikro przedsiębiorstwa
3. kobiety i młodzi przedsiębiorcy; przedsiębiorstwa prowadzone przez przedsiębiorców z grup specjalnych (disadvantaged)

W obszarze pierwszym planuje się między innymi badania w zakresie usług doradczych dostępnych dla małych i rzemieślniczych firm, systemów współpracy pomiędzy MSP. Nadal otwarty jest konkurs ogłoszony w 1998 r. dotyczący promocji przedsiębiorczości w szkołach średnich - terminy składania ofert to grudzień 1999 i czerwiec 2000. Pozostałe plany dotyczą realizacji projektów pilotażowych wybranych w ubiegłorocznych konkursach, obejmujących tworzenie sieci w ramach specjalnych grup docelowych: młodych przedsiębiorców, kobiet przedsiębiorców, mniejszości narodowych, rzemieślników reprezentujących rzadkie specjalności, organizatorów sieci targów dla MSP i rzemiosła.

W ramach obszaru drugiego planuje się przeprowadzenie studium wykonalności nt. zbierania i kategoryzacji danych statystycznych odnośnie usług dla rzemiosła, realizację projektu SCREEN (Small and Craft Enterprises Electronic Networking) – obejmującego m.in. utworzenie aktywnej strony WWW oraz elektronicznej sieci MSP i usługodawców dla MSP (projekt ten będzie tematem zamkniętego przetargu w ramach sieci Centrów Euro Info). Poza tym realizowane będą projekty wybrane w ubiegłorocznych konkursach, dotyczące: wsparcia w zakresie trans-narodowej współpracy małych i rzemieślniczych przedsiębiorstw, wsparcia dla małych i rzemieślniczych firm, szkoleń i usług wspierających dla MSP.

Działania w zakresie obszaru trzeciego obejmą wyłącznie kontynuację projektów rozpoczętych w latach 1997 i 1998, tj. badań nad specjalnymi grupami docelowymi (planowane zakończenie w czerwcu 1999 roku), utworzenia „European award” dla młodych przedsiębiorców.

Kontakt:

Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw
Al. Jerozolimskie 125/127
02-017 Warszawa
tel. 022/699 70 44
faks 022/699 70 46
<http://www.msp.org.pl>

RAPHAEL

Program Unii Europejskiej dotyczący zagadnień dziedzictwa kulturowego. Czas trwania: 1996–2000. Budżet: w latach 1996–2000 prawie 70 mln ECU. Dziedziny: kultura. Formy działania: granty.

Program Raphael ma przyczynić się do „zacieśnienia więzi między narodami Europy” oraz „rozkwitku kultur krajów członkowskich przy jednoczesnym poszanowaniu dla ich różnorodności narodowej i regionalnej. Program „skupia uwagę na wspólnym dziedzictwie kulturowym”. Projekty podejmowane w ramach RAPHAEL muszą: posiadać wymiar europejski, popierać dziedzictwo kulturowe, przyczynić się do rozwoju skuteczniejszych praktyk oraz podnoszenia poziomu wiedzy i profesjonalizmu w danym zakresie.

Kontakt:

Ministerstwo Kultury i Sztuki
Departament Współpracy z Zagranicą i Polonią
ul. Krakowskie Przedmieście
00-071 Warszawa
tel. 022/826-33-59
oraz
European Commission DG X D All.
Directorate General for Audiovisual
Brussels
tel. +32/2/299 92 44
fax +32/2/296 69 74

KALEIDOSCOPE

Program Unii Europejskiej wspierający działania artystyczne i kulturalne mające wymiar europejski. Czas trwania: 1996–1998. Budżet: 26.5 MECU. Dziedziny: kultura. Formy działania: granty.

Program został zakończony w 1998 roku. Ma on stymulować działalność w dziedzinie kultury oraz twórczość artystyczną w Europie, a także promować uczestnictwo w kulturze. Jego celem jest także promocja wiedzy i rozpowszechnianie kultury i życia kulturalnego Europejczyków. Jego realizacja ma przyczynić się do zwiększenia dostępu do kultury wszystkich populacji europejskich w ich społecznej i regionalnej różnorodności.

Kontakt:

Ministerstwo Kultury i Sztuki
Departament Współpracy z Zagranicą i Polonią
ul. Krakowskie Przedmieście
00-071 Warszawa
tel. 022/826-33-59

lub

European Commission DG X,
Directorate General for Information, Communication, Culture and Audiovisual,
rue de Treves 120
B-1049, Brussels

ARLANE

Program Unii Europejskiej w zakresie książek i czytelnictwa. Czas trwania: 1997–1998. Budżet: 7 MECU. Dziedziny: kultura. Formy działania: granty.

Program został zakończony w 1998 roku. Jego podstawowym celem jest promocja i szerzenie wiedzy i publiczny dostęp do dorobku pisemnego i literatury europejskiej, w szczególności poprzez przekłady literatury, sztuk teatralnych i leksykonów, wsparcie dla projektów współpracy w zakresie książek i czytelnictwa wykonywanych poprzez partnerstwo i szkoleń uzupełniających dla fachowców pracujących w tej dziedzinie. Priorytet otrzymają również programy dotyczące mniej rozpowszechnionych języków.

Kontakt: Ministerstwo Kultury i Sztuki

Departament Współpracy z Zagranicą i Polonią
ul. Krakowskie Przedmieście
00-071 Warszawa
tel. 022/826-33-59

oraz

European Commission DG X,
Directorate General for Information, Communication, Culture and Audiovisual,
rue de Treves 120
B-1049, Brussels.

PHILOXENIA

Wspomaga rozwój turystyki w Europie, a szczególnie jest skierowany na zaspokojenie potrzeb turystów, zwiększenie liczby przyjeżdżających z innych krajów oraz racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, kulturowych i infrastrukturalnych.

Partnerami programu są władze krajowe, władze regionalne i lokalne, przemysł turystyczny oraz inne zainteresowane strony w państwach członkowskich.

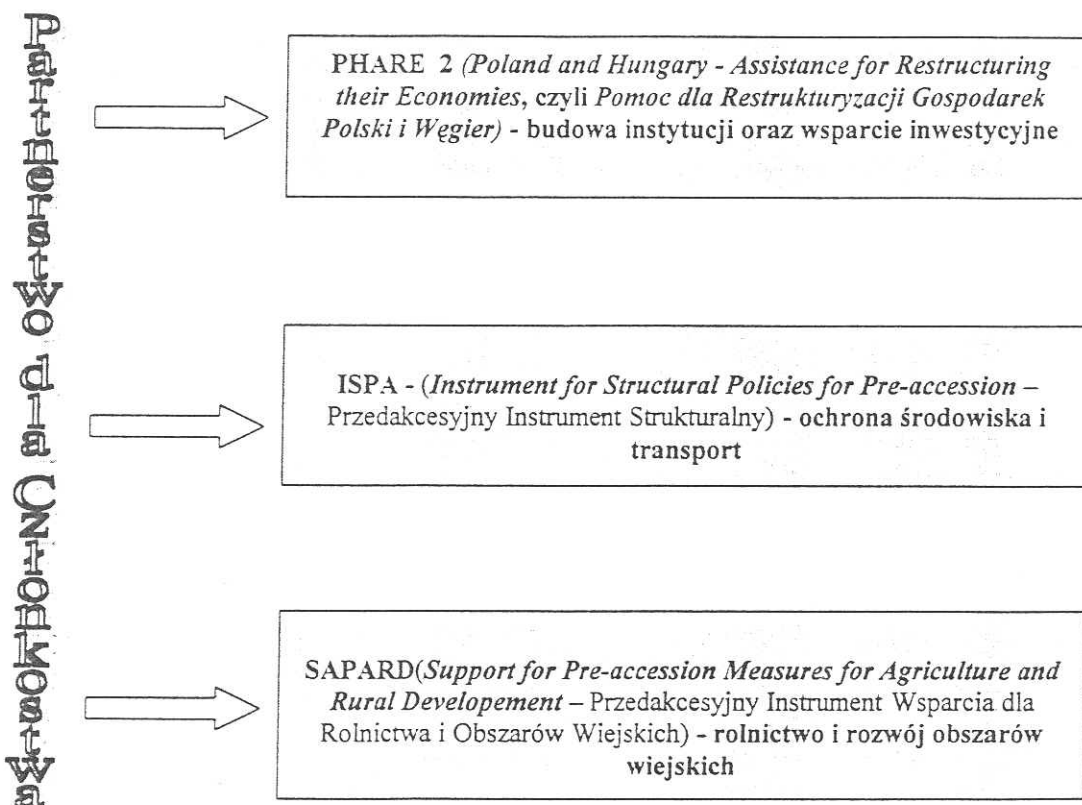
Kontakt:

Nassos Christoyannopoulos Head of Unit
European Commission DG XXIII C3
200 Rue de la Loi AN80 02 58
B-1049 Brussels
fax +32 2 296 13 77

Fundusze Przedakcesyjne

WSTĘP

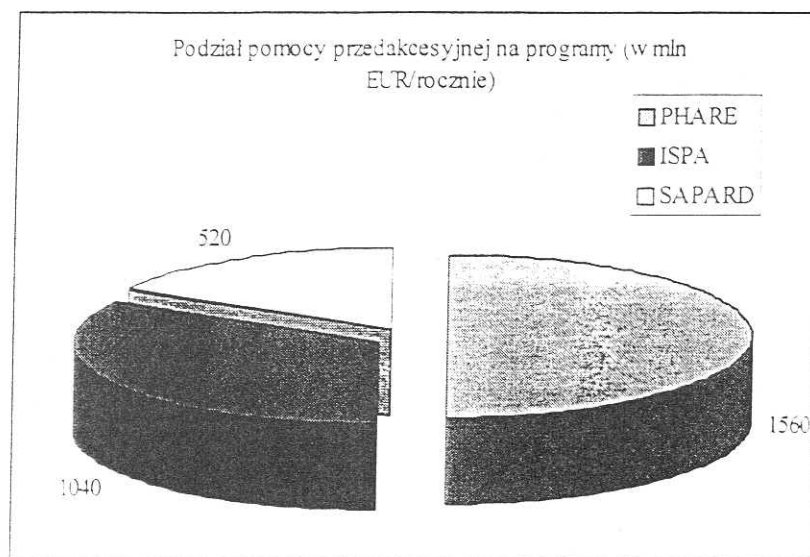
Od 2000 roku Polska będzie otrzymywała pomoc finansową w ramach trzech programów przedakcesyjnych: PHARE 2, ISPA, SAPARD. Udzielana nam pomoc będzie służyła na realizację celów wskazanych w dokumencie Komisji Europejskiej „Partnerstwo dla Członkostwa”:

Pomocą przedakcesyjną zostaną objęte: Czechy, Węgry, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowenia Rumunia i Bułgaria. Kraje te przez ostatnie dziesięć lat uczestniczyły w największym programie bezzwrotnej pomocy dla krajów Europy Środkowej – PHARE.

Funkcjonowanie wszystkich trzech programów zaplanowano na lata 2000-2006. Rocznie na realizację tej pomocy Unia Europejska przeznaczy 3 120 mln EURO:

Unia Europejska określi na podstawie wskaźników ekonomicznych oraz statystycznych (tj. obszar, gęstość

zaludnienia) wysokość pomocy przypadającej na dany kraj. Istotną rolę przy określaniu wysokości pomocy będą również miały postępy na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej oraz stopień wykorzystania środków pomocowych. Biorąc pod uwagę wskaźniki gospodarcze i statystyczne Polski możemy liczyć na pomoc w wysokości około 650 mln EURO rocznie, z tego w ramach:

- PHARE 2 – ok. 250 mln EUR
- ISPA – ok. 250 mln EUR
- SAPARD – ok. 150 mln EUR (prawdopodobnie 168 mln EUR)³

Razem – ok. 650 mln EUR

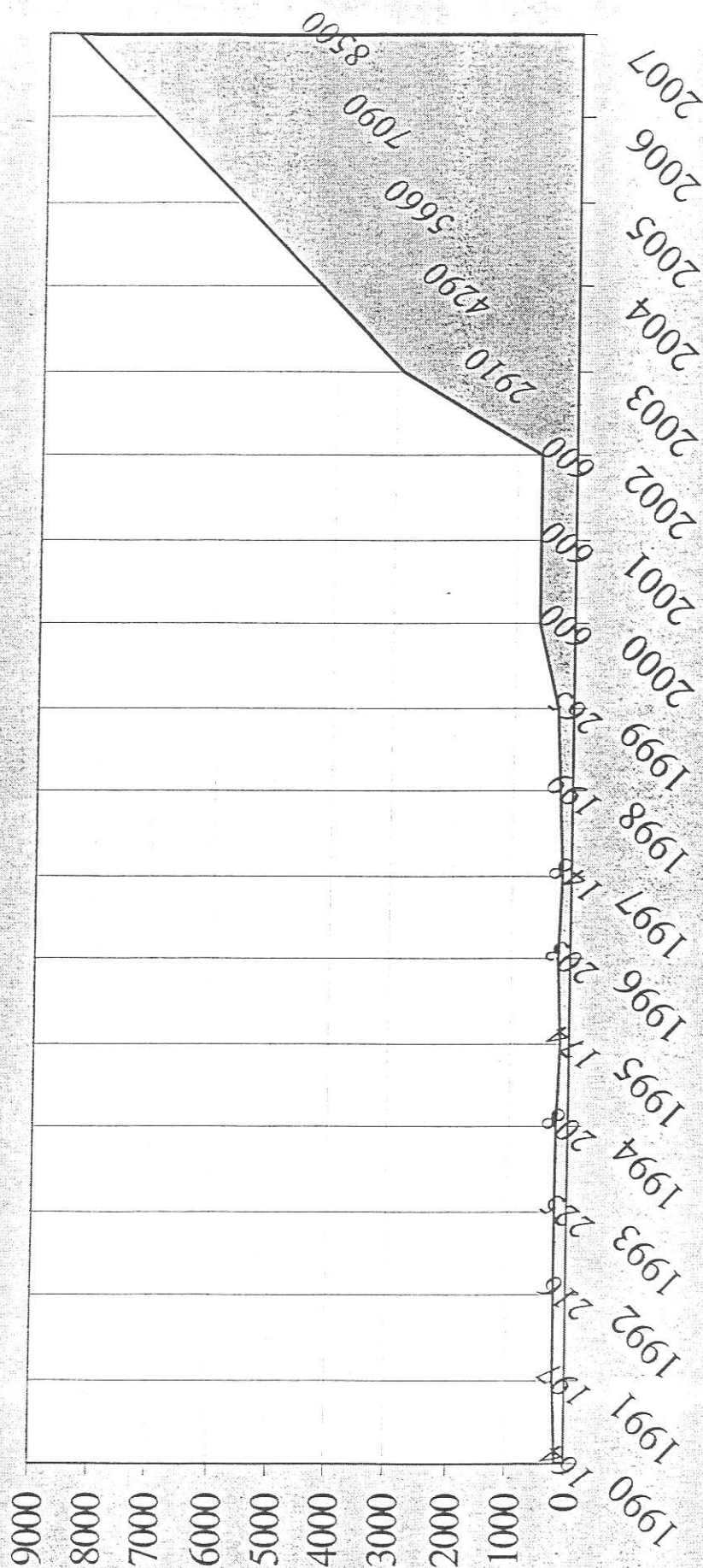
Dotychczas w ramach programu PHARE otrzymywaliśmy rocznie średnio 200-210 mln EURO. Wynika z tego, że pomoc Unii Europejskiej dla naszego kraju może wzrosnąć nawet trzykrotnie. Kraj, który przystąpi do Unii Europejskiej straci dostęp do Funduszy Przedakcesyjnych i automatycznie zostanie objęty pomocą z Funduszy Strukturalnych. Przystąpienie do Unii Europejskiej natomiast otworzy nam drzwi do kilkakrotnie większych sum pomocy, które mogą osiągnąć nawet poziom 8 mln EUR rocznie.

Rada Unii Europejskiej 21 czerwca 1999 roku przyjęła trzy rozporządzenia, które są podstawą prawną udzielenia krajom Europy Środkowej pomocy przedakcesyjnej w ramach PHARE 2, ISPA i SAPARD.

Treść rozporządzeń w języku angielskim można przejrzeć na stronie internetowej Centrum Informacji Europejskiej UKIE: <http://www.cie.gov.pl/tem/akty.html>.

³ W przypadku programu SAPARD Komisja Europejska w trakcie swoich prac podała taką sumę, jednak nie jest ona jeszcze kwotą oficjalnie przyznana.

Wysokość pomocy dla Polski w latach 1990-2007 (w mln EUR)

Uwaga: Przy dokonywaniu analizy przyjęto, że Polska przystąpi do UE 1 stycznia 2003 roku. Datę tą wymienia się w Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa w UE jako termin gotowości do wstąpienia do unijnych struktur

Źródło: Opracowanie własne (lata 1990-99 Urząd Komitetu Integracji Europejskiej; lata 2000-2007 prognoza Komisji Europejskiej)